

Hvalárlína 1 og Miðdalslína 1 – Viðbót við matsáætlun

Álit um matsáætlun

1 Inngangur

Þann 28. maí 2026 barst Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun (HMS) viðbót við matsáætlun Landsnets vegna Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu 1, þar sem tveimur nýjum valkostum hefur verið bætt við fyrri matsáætlun. Skipulagsstofnun gaf út álit sitt á matsáætlun lagningar Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu 1 þann 28. nóvember 2025 þar sem fjallað var um og lagðir fram til mats tveir megin valkostir fyrir Hvalárlínu 1 auk fjögurra valkosta fyrir tengingu við Hvalárvirkjun. Tveir valkostir voru til skoðunar fyrir Miðdalslínu 1. Landsnet hyggst nú bæta við einum valkosti fyrir Hvalárlínu 1 og einum valkosti fyrir Miðdalslínu 1.

HMS sendi umsagnarbeiðni til þeirra umsagnaraðila sem gáfu umsögn um matsáætlun Landsnets í fyrra ferli og gaf þeim kost á að senda inn umsögn um þessa nýju línuleið. Um er að ræða eftirfarandi umsagnaraðila: Árneshreppur, Reykhólahreppur, Strandabyggð, Fiskistofa, Hafrannsóknastofnun, Heilbrigðiseftirlit Vestfjarða, Land og Skógur, Minjastofnun Íslands, Náttúrufræðistofnun, Náttúruverndarstofnun, Umhverfis- og orkustofnun, og Vegagerðin.

Matsáætlun var kynnt með auglýsingu í Morgunblaðinu 18. júní 2026 og var aðgengileg á Skipulagsgátt. Kynningartími matsáætlunar var frá 15. júní 2026 til 10. ágúst 2026.

2 Gögn lögð fram

Matsáætlun framkvæmdaraðila: Hvalárlína 1 og Miðdalslína 1. Viðbót við matsáætlun - valkostum bætt við. VSÓ ráðgjöf - Landsnet. 28. maí 2026.

Umsagnir um matsáætlun bárust frá:

- Árneshreppi dags. 11. ágúst 2026
- Strandabyggð dags. 8. júlí 2026
- Fiskistofu dags. 15. júlí 2026
- Hafrannsóknastofnun dags. 22. júní 2026
- Heilbrigðiseftirliti Vestfjarða 10. ágúst 2026
- Landi og skógi dags. 14. ágúst 2026
- Minjastofnun Íslands dags. 6. júlí 2026
- Náttúrufræðistofnun dags. 13. júlí 2026
- Náttúruverndarstofnun dags. 11. ágúst 2026
- Vegagerðinni dags. 27. júlí 2026

Ekki bárust umsagnir frá Reykhólahreppi og Umhverfis- og orkustofnun vegna málsins.

Frekari upplýsingar bárust frá framkvæmdaraðila þann 24. ágúst 2026.

3 Framkvæmd

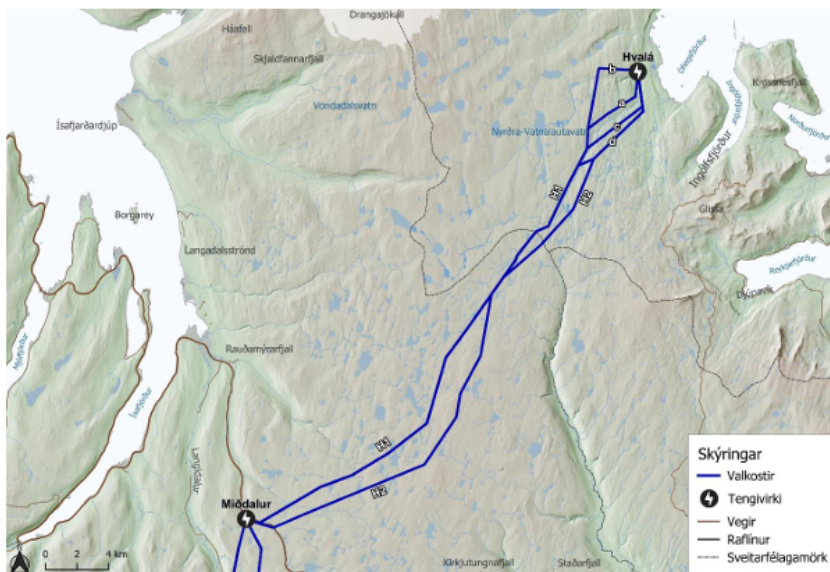
Í matsáætlun Landsnets í júlí 2025 um Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu 1 voru kynnt áform fyrirtækisins um lagningu tveggja nýrra háspennulína;

- *Hvalárlína 1* sem er tenging frá Hvalárvirkjun inn á nýtt tengivirki Landsnets í Miðdal í Ísafjarðardjúpi. Spennustig línunnar er 132 kV og var hún kynnt sem loftlína á u.þ.b. 26 km kafla og á u.þ.b. 14 km kafla sem jarðstrengur.
- *Miðdalslína 1* sem er ný lína í meginflutningskerfi raforku og tengir nýtt tengivirki í Miðdal í Ísafjarðardjúpi við nýtt tengivirki í Kollafirði og tengist þannig núverandi flutningskerfi raforku. Spennustig línunnar er 132 kV og verður hún u.þ.b. 26 km loftlína.

Í matsáætluninni var engin umfjöllun um þá valkosti sem hér eru til skoðunar en Landsnet leggur fram einn viðbótarvalkost fyrir Miðdalslínu 1 og einn fyrir Hvalárlínu 1.

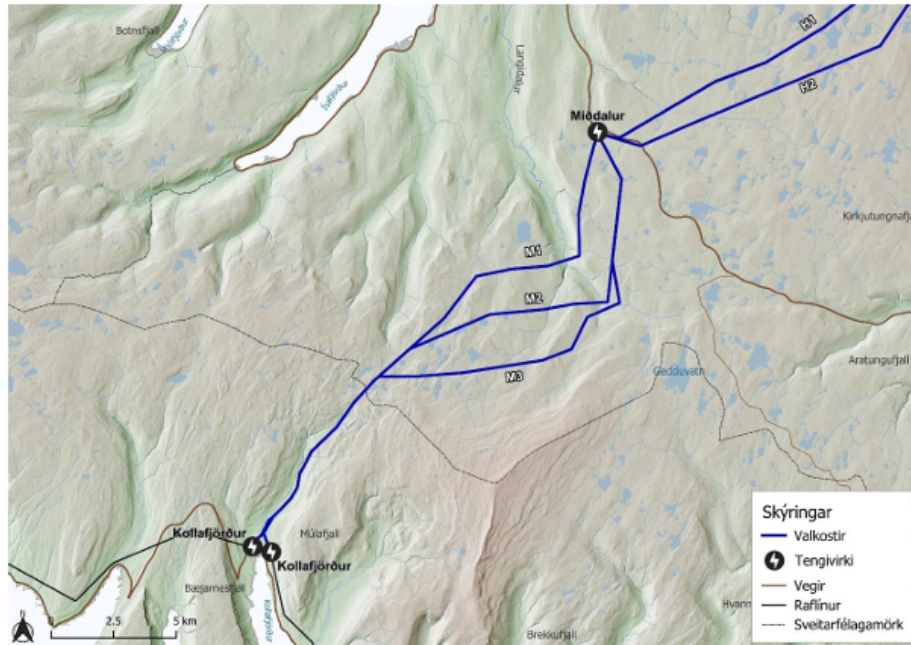
Landsnet hefur ákveðið að bæta við valkosti sem felur í sér loftlínu alla leið í Hvalárlínu 1. Lega loftlínuvalkosta verður samkvæmt upphaflegum línuleiðum matsáætlunar, fyrir alla kosti. Við greiningu á mögulegri staðsetningu jarðstrengshlutans í Hvalárlínu 1, komu upp ýmsir óvissuþættir sem Landsnet taldi nauðsynlegt að skoða nánar m.t.t. rekstraröryggis. Þeir þættir eru m.a. strengendamöstur og ótíltæki. Óalgengt er að setja strengendamöstur á svæði þar sem er fyrirséð að verði svo mikil ísing og álag og því þarf að afla frekari gagna um hvernig þau þola aðstæður sem búast má við á slíkum svæðum. Einnig þarf að skoða betur ótíltæki 132 kV jarðstrengs en ótíltæki er margfeldi á bilanatíðni og viðgerðartíma. Gögn sýna að ótíltæki 132 kV jarðstrengs er töluvert herra en ótíltæki 132 kV loftlínu. Ástæðan fyrir því er að viðgerðartíminn er töluvert lengri á jarðstreng en loftlínu. Þekkt er að hönnun og rekstur loftlínu á sambærilegu svæði, með mikilli ísingu og álagi er möguleg, en tryggja þarf við hönnun slíkra lína að þær þoli álagið og því þarf að skoða betur allar útfærslur.

Farið var í að greina betur hvort að hægt væri að leggja loftlínu alla leið og sú greining leiddi í ljós að það væri raunhæft. Því telur Landsnet nauðsynlegt að meta slíkan valkost til að tryggja að rekstraröryggi verði tryggt.

Mynd 1. Í heild verða skoðaðir fimm loftlínuvalkostir fyrir Hvalárlínu 1 auk þriggja valkosta fyrir staðsetningu jarðstrengs, sem ekki eru merktir inn á mynd 1. (mynd fengin úr matsáætlun Landsnets).

Nýr valkostur Miðdalslínu 1 er útfærsla sem skoðuð var í valkostagreiningu á fyrri stigum og bar vinnuheitið 4+j en um er að ræða tilfærslu á legu línunnar innan sömu landareignar. Tilfærsla á legu fer út fyrir athugunarsvæði sem skilgreint var í fyrri matsáætlun. Þessi valkostur fær nafnið M3 í umhverfismatinu.

Mynd 2. Nýr valkostur Miðdalslínu 1 merktur M3 (mynd fengin úr matsáætlun Landsnets).

Framkvæmdum við byggingu háspennulína má skipta í aðstöðusköpun, slóðagerð, skurðgröft, efnistöku, vinnu við undirstöður og stagfestur, samsetningu og reisingu mastra, strengingu leiðara og jarðvíra og frágang í verklok. Þeim er lýst í fyrri matsáætlun vegna Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu 1 en sömu framkvæmdaþættir eiga við línuleið skv. nýjum valkostum.

Um framkvæmdalýsingu vísast að öðru leyti til matsáætlunar Landsnets.

4 Álit HMS

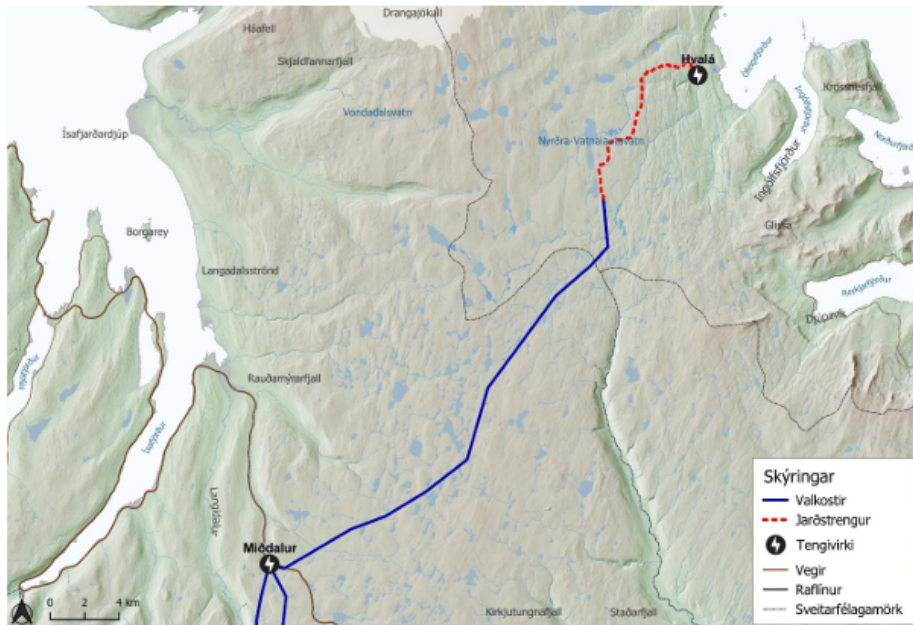
HMS hefur farið yfir framlagða matsáætlun framkvæmdaraðila ásamt umsögnum og viðbrögðum framkvæmdaraðila við þeim í samræmi við 21. gr. laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021.

Samkvæmt 3. mgr. 21. gr. laga nr. 111/2021 skal álit HMS fela í sér leiðbeiningar til framkvæmdaraðila um vinnslu, efni og framsetningu umhverfismatsskýrslu. Álit HMS er bindandi fyrir framkvæmdaraðila og skal hann leggja það til grundvallar umhverfismatsskýrslu ásamt matsáætlun. Að öðru leyti er kveðið á um kröfur til umhverfismatsskýrslna í 22. gr. laga nr. 111/2021 og 15. gr. reglugerðar um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 1381/2021.

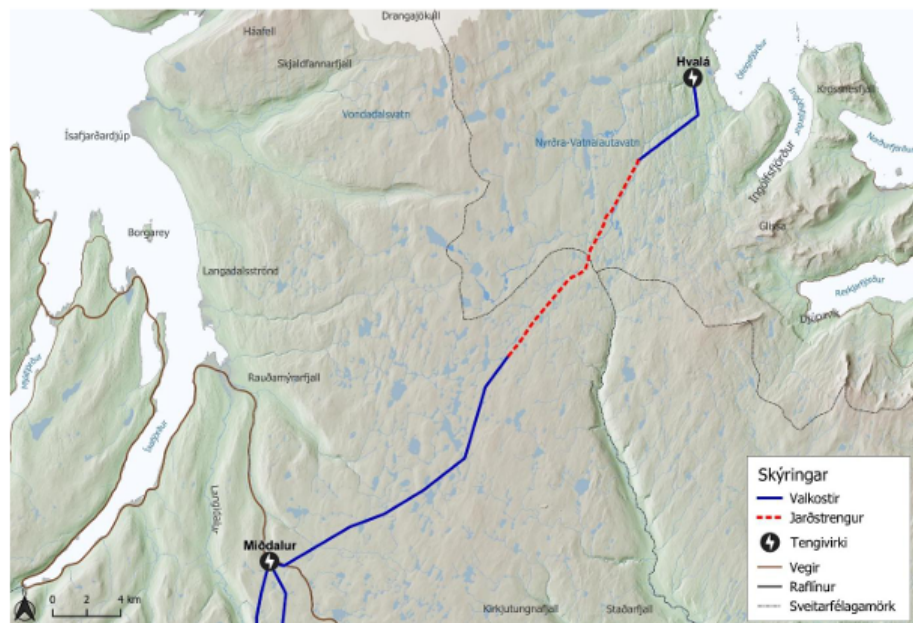
Að neðan er gerð grein fyrir atriðum sem fjalla þarf um í umhverfismatsskýrslu umfram það sem tilgreint er í matsáætlun framkvæmdaraðila eða leiðir beint af kröfum í 21. gr. laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana og reglugerðar á grundvelli þeirra.

4.1 Valkostir

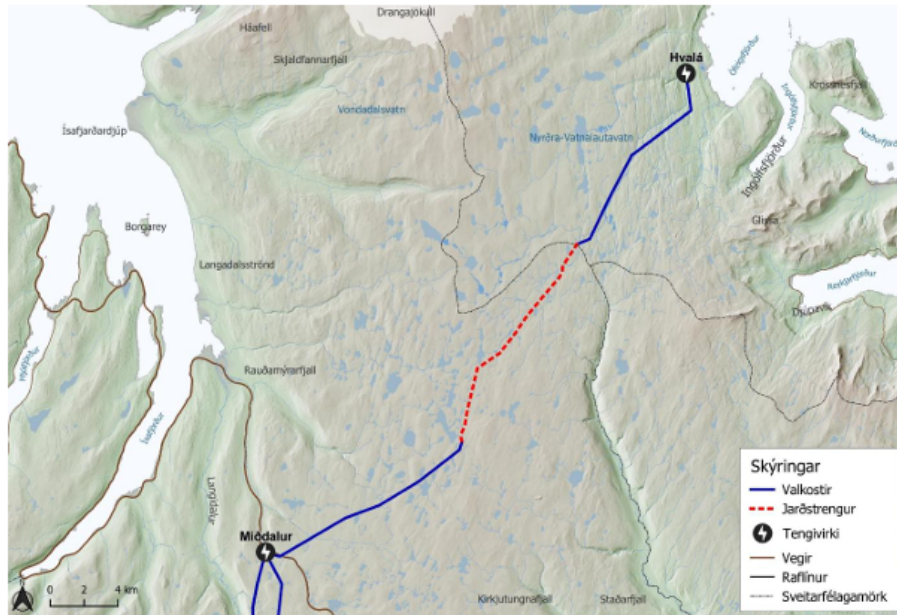
Í kafla 3 og 4 í viðbót við matsáætlun Landsnets er fjallað um valkosti. Þar eru m.a. eftirfarandi jarðstrengskostir sýndir.

Mynd 3. Valkostur J1 – jarðstrengur Hvalárlína 1 (mynd fengin úr matsáætlun Landsnets).

Mynd 4. Valkostur J2 – jarðstrengur Hvalárlína 1 (mynd fengin úr matsáætlun Landsnets).

Mynd 5. Valkostur J3 – jarðstrengur Hvalárlína 1 (mynd fengin úr matsáætlun Landsnets).

Í umsögn Árneshrepps kemur fram að sveitarstjórn hreppsins telji að lagning jarðstrengs frá stöðvarhúsi upp heiðina sbr. valkosti J1 uppfylli best markmið um lágmörkun sjónrænna áhrifa og náttúruvernd. Með því að leggja jarðstreng verði sjónræn áhrif framkvæmdarinnar lágmörkuð. Fyrirhuguð framkvæmd sé umdeild bæði innan sveitarfélagsins og víðar. Af þeim sökum sé sérstaklega mikilvægt að við val á útfærslu verði lögð áhersla á að draga úr áhrifum sem framkvæmdin hafi á landslag og ásýnd svæðisins. Því beri að velja lausnir sem falli sem best að náttúrulegu umhverfi og varðveita eftir fremsta megni þá sérstöðu og þá náttúrufegurð sem einkenni Ófeigsfjörð, þar sem það sé hægt.

Í umsögn Náttúruverndarstofnunar kemur fram að stofnunin telji jákvætt að fleiri valkostir verði teknir til skoðunar og að Hvalárlína 1 verði metin bæði sem loftlína alla leið og sem blönduð leið með jarðstrengsköflum J1-J3. Mikilvægt sé að þessir valkostir, ásamt valkosti M3, verði bornir saman með samræmdum og gagnsæjum hætti. Náttúruverndarstofnun leggi einnig áherslu á að í umhverfismatsskýrslu komi skýrt fram hver munurinn verði á áhrifum valkosta 7 og 7+M og þeirra valkosta sem séu til skoðunar í umhverfismatinu á óbyggð víðerni og önnur náttúruverðmæti.

Í svörum Landsnets kemur fram að fyrirtækið taki undir mikilvægi þess að lágmarka áhrif framkvæmda. Landslag og ásýnd svæðisins séu meðal þeirra umhverfispátta sem verði teknir til skoðunar í umhverfismatsskýrslu og lagt mat á áhrif mismunandi valkosta. Þegar niðurstöður umhverfismats liggja fyrir verði aðalvalkostur valinn.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun bendir á að í 22. gr laga nr. 111/2021 um umhverfismat framkvæmda og áætlana segir að í umhverfismatsskýrslu þurfi að koma fram lýsing og mat á raunhæfum valkostum sem framkvæmdaraðili hefur kannað og upplýsingar um helstu ástæður fyrir þeim valkosti sem var valinn, með tilliti til umhverfisáhrifa framkvæmdarinnar. HMS ítrekar það sem fram kom í fyrirliggjandi álit Skipulagsstofnunar um Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu 1 að í umhverfismatsskýrslu verði við val á aðalvalkosti rökstutt ítarlega hvaða umhverfis- og samfélagslegu þættir vögu þyngst við ákvörðun um aðalvalkost sem og hvaða valkostir uppfylla markmið um rekstraröryggi, og hvaða mótvægisáðgerðir ef einhverjar koma til greina til að draga úr neikvæðum áhrifum.

Þar sem nú liggur fyrir greining á hvar unnt er að leggja jarðstreng á línuleiðinni er staðsetning mögulegra jarðstrengshluta valkostanna tilgreind, sem ekki var í upphaflegri matsáætlun. Um er að ræða þrjár staðsetningar jarðstrengshluta. Einnig bætist við önnur útfærsla á tengingu Hvalárlínu 1 inn á Hvalárvirkjun með tengingu yfir Rjúkanda sem skilgreindur er sem útfærsla d á leiðinni. Framsetning valkosta verður því eftirfarandi skv. framkvæmdaraðila:

- M1, M2 og M3 fyrir Miðdalslínu 1
- H1a, H1b, H1c, H1d og H2d fyrir loftlínu Hvalárlínu 1
- J1, J2 og J3 fyrir jarðstreng Hvalárlínu 1

HMS bendir á að það er villandi að Landsnet geri ráð fyrir einum viðbótarvalkosti fyrir Hvalárlínu 1, þar sem í raun er um að ræða 5 nýja loftlínuvalkosti og þrjá jarðstrengskosti. Í fyrri matsáætlun var ekki búið að gefa það út hvar jarðstrengurinn gæti legið á línuleiðinni og enginn valkostur sem gerði ráð fyrir loftlínu alla leið metinn. HMS tekur undir með Náttúruverndarstofnun og bendir á að það er lykilatriði í umhverfismati að valkostir séu bornir saman með gagnsæjum og skýrum hætti og mikilvægt að framkvæmdaraðili vandi vel til verka og gæti samræmis í valkostaumfjöllun í umhverfismatsskýrslu.

4.2 Landslag og ásynd

Í kafla 5.6 í viðbót við matsáætlun Landsnets er fjallað um landslag og ásynd. Þar kemur m.a. fram að uppfærð landslagsgreining, sýnileikagreining og ásyndarmyndir taki til breyttra valkosta.

Í umsögn Náttúruverndarstofnunar kemur fram að stofnunin leggi á það áherslu að uppfærðar greiningar og ásyndarmyndir geri lesanda kleift að bera saman áhrif loftlínu alla leið og valkosta J1-J3, auk kafla d og valkostar M3.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun bendir á að nauðsynlegt sé að velja ljósmyndastaði á öllum línuleiðum nýrra valkosta sem sýna hugsanlegar breytingar á ásynd með tilkomu loftlínu frá tilteknum sjónarhornum. Mikilvægt er að ásyndarmyndirnar geri það kleift að bera saman áhrif loftlínu allra leiða til samanburðar við aðra kosti, bæði að vetri og sumri.

4.3 Óbyggð víðerni

Í kafla 5.7 í viðbót við matsáætlun Landsnets er fjallað um óbyggð víðerni.

Í umsögn Náttúruverndarstofnunar kemur fram að í ljósi þess að nú sé einnig til skoðunar að Hvalárlína 1 verði loftlína alla leið leggi stofnunin áherslu á að áhrif þess valkostar verði borin skýrt saman við blandaða valkosti J1-J3 með tilliti til umfangs og eðlis skerðingar víðerna og áhrifa á víðernisupplifun.

Í svörum Landsnets kemur fram að fyrirtækið taki undir að athugunarsvæðið sé viðkvæmt með tilliti til óbyggðra víðerna og í umhverfismatsskýrslu verði ítarleg umfjöllun um áhrif valkosta á óbyggð víðerni. Áhersla verði á að bera saman þá valkosti sem til umfjöllunar séu í umhverfismati. Þar á meðal verði umfjöllun um skerðingu valkosta á víðernin sem og í tengslum við upplifun ferðamanna á svæðinu. Í umhverfismatsskýrslu verði til umfjöllunar samhengi framkvæmda við tengda stefnumótun og áætlanir, þ.á.m. Landskipulagsstefnu 2024-2028 og Svæðisskipulag Vestfjarða 2025-2050.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun bendir á að athugasemdir stofnunarinnar um óbyggð víðerni í fyrirbyggjandi áliti eiga ekki síður við um nýja valkosti sem nú eru lagðir fram. Mikilvægt er að umfjöllunin í umhverfismati verði gagnsæ og auðvelt verði að bera saman áhrif mismunandi valkosta á óbyggð víðerni m.t.t. umfangs og eðlis skerðingar víðerna og áhrifa á víðernisupplifun.

4.4 Fuglalíf

Í kafla 5.2 í viðbót við matsáætlun Landsnets er fjallað um fuglalíf.

Í umsögn Náttúruverndarstofnunar kemur fram að stofnunin leggi á það áherslu að áflugshætta loftlínu alla leið verði borin sérstaklega saman við blandaðan valkost með jarðstrengsköflum J1-J3. Niðurstöður samanburðarins þurfi að nýtast vel við val á framkvæmdakosti og útfærslu mótvægisáðgerða og vöktunar.

Í svörum Landsnets kemur fram að í umhverfismatsskýrslu verði lagt mat á áhrif framkvæmdarinnar á fugla, þar með talið áflugshættu. Þau áhrif verði metin bæði m.t.t. loftlínu og legu jarðstrengs.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun bendir á að athugasemdir stofnunarinnar um athuganir og mat á áflugshættu í fyrirbyggjandi áliti eiga ekki síður við um nýja valkosti sem nú eru lagðir fram.

4.5 Gróður, vistgerðir og fossar

Í kafla 5.1 í viðbót við matsáætlun Landsnets er fjallað um gróður.

Í umsögn Náttúruverndarstofnunar kemur fram að stofnunin leggi áherslu á að við vettvangskannanir á leið M3 verði kortlögð náttúruþyrirbæri sem njóti sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd. Öll slík náttúruþyrirbæri innan áhrifasvæða valkostanna verði að vera kortlögð og staðfest með vettvangskönnun. Það eigi m.a. við votlendi, fossa og nánasta umhverfi þeirra. Ekki sé nægilegt að byggja eingöngu á fyrirbyggjandi kortagögnum Náttúrufræðistofnunar þar sem þau séu ekki tæmandi. Ekki séu allir fossar inni í gögnunum.

Í umsögn Náttúrufræðistofnunar kemur fram að athugunarsvæðið verði stækkað og gróðurfar kannað í 150 m í hvora átt út frá valkostum. Af kortum að dæma sé líklega að finna votlendisræmur við smávötnin á Kollafjarðarheiði sem ekki komi fram á vistgerðarkorti NÁTT. Þá sé að finna nokkra mósaík votlendis og mólendis í Torfadal og fremst í Langadal. Að öðru leyti sé um fremur hrjóstugt og lítið gróið land að ræða á línuleið M3. Ekki sé að finna skráningar á sjaldgæfum æðplöntutegundum í gagnagrunni NÁTT fyrir nýjan valkost. Þó séu til skráningar á fremur sjaldgæfum tegundum frá Langadal í grennd við valkost M2. Þar sé um að ræða tegundir á borð við eggtvíblöðku og grænliju.

Náttúrufræðistofnun minni jafnframt á að stöðuvötn og tjarnir sem séu 1000 m² eða stærri og votlendi stærra en 20.000 m² falli undir sérstaka vernd sbr. 61. gr. laga um náttúruvernd. Ekki sé minnst sérstaklega á þetta í gögnum framkvæmdaraðila og Náttúrufræðistofnun telji að bæta þurfi úr því. Mikið af stöðuvötnum og tjörnum sé á heiðunum sem muni verða fyrir áhrifum af fyrirhuguðum framkvæmdum. Einnig finnist votlendi upp af Miðdal. Fram kemur að ekki séu allir fossar merktir inn á kortasjá stofnunarinnar fyrir sérstaka vernd jarðminja og vistkerfa og því sé nauðsynlegt að staðsetning þeirra verði einnig könnuð á vettvangi.

Í svörum Landsnets kemur fram að staðsetning fossa á Ófeigsfjarðarheiði, á vatnasviði Hvalárvirkjunar sé vel þekkt eftir þær rannsóknir sem ráðist hefur verið í á vatnasviðinu og í tengslum við áhrifamat virkjunarinnar á vatnshlot. Miðað við landslag á áhrifasvæði valkosta séu líklegar staðsetningar á fossum helst í nágrenni við fyrirhugaða Hvalárvirkjun, við Kollafjörð og í nágrenni við Langadal. Töluvert myndefni sé til af þessum svæðum. Ekki sé talin þörf á að staðfesta staðsetningu fossa frekar á vettvangi.

Einnig kemur fram í svörum að gróðurfar verði kortlagt á stækkuðu athugunarsvæði sem fylgi valkostinum í samræmi við aðferðarfræði sem lýst sé í matsáætlun. Upplýsingar úr gagnagrunni NÁTT um skráningar á sjaldgæfum æðplöntutegundum verði nýttar við rannsóknir. Áhersla verði

lögð á svæði þar sem búast megi við vistgerðum með hátt eða mjög hátt verndargildi eða tegundum sem séu friðaðar og/eða á valista. Einnig verði gerð grein fyrir vötnum innan athugunarsvæðis valkosta og verndargildi þeirra samkvæmt vistgerðarkortlagningu Náttúrufræðistofnunar. Valkostir muni ekki fela í sér beint rask á vötnum og tjörnum en þau séu engu að síður samtengd verkefninu á heiðunum. Í umhverfismatsskýrslu verði gerð grein fyrir mótvægisáðgerðum til að tryggja virkt flæði um svæðið og þörf sé á vöktun.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun bendir á að athugasemdir stofnunarinnar um vistgerðir og gróður í fyrirliggjandi álit eigi einnig við um þá valkosti sem nú eru lagðir fram. HMS tekur undir umsagnir Náttúruverndarstofnunar og Náttúrufræðistofnunar og telur mikilvægt að staðfesta staðsetningu fossa á vettvangi ef fyrirliggjandi gögn eru ekki nægilega yfirgripsmikil og nákvæm vegna framkvæmdanna. HMS telur ástæðu til að fyrirliggjandi gögn um fossa verði borin undir Náttúrufræðistofnun áður en umhverfismatsskýrsla liggur fyrir og ef þörf þykir á frekari gagnaöflun að bætt verði úr því í samráði við fagstofnanir.

4.6 Samlegðaráhrif

Í umsögn Náttúruverndarstofnunar kemur fram að stofnunin leggi áherslu á að matið taki mið af breyttum valkostum og byggi jafnframt á uppfærðum upplýsingum um grunnástand. Sérstaklega þarf að meta sameiginleg áhrif Hvalárvirkjunar og Hvalárlínu 1 á óbyggð víðerni, landslag, vistgerðir, fuglalíf og vatnafar.

Í umsögn Náttúrufræðistofnunar kemur fram að samlegðaráhrif Hvalárvirkjunar og Hvalárlínu séu umtalsverð. Stofnunin ítreki mikilvægi þess að fjallað verði um þetta heildstætt m.t.t. skerðingar á óbyggðum víðernum, röskun á trjábolaförum og jarðmyndunum, sem og áhrifa á fuglalíf, plöntur og vistgerðir.

Í svörum Landsnets kemur fram að í umhverfismatsskýrslu Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu verði gerð grein fyrir samlegðaráhrifum Hvalárlínu 1 og Hvalárvirkjunar á þá umhverfisþætti þar sem það eigi við. Umhverfismatið muni taka mið af þeim valkostum sem séu kynntir til viðbótar við matsáætlun. Umhverfisþættir sem nefndir séu í umsögninni séu meðal þeirra þátta sem séu til skoðunar í umhverfismatinu.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun gerir ekki athugasemdir við áformaða nálgun framkvæmdaraðila og framsetningu niðurstaðna um samlegðaráhrif í umhverfismatsskýrslu.

4.7 Jarðmyndanir og trjábolaför

Í kafla 5.4 í viðbót við matsáætlun Landsnets er fjallað um jarðmyndanir.

Í umsögn Náttúrufræðistofnunar kemur fram að rannsókn stofnunarinnar frá 2019 og kortlagning Verkís frá 2019 á tjábolaförum sem nota eigi sem gögn í umhverfismatinu, nái að litlu leyti inn á svæðið sem fyrirhuguð Hvalárlína fari um og ekki að neinu leyti yfir það svæði sem fyrirhuguð Miðdalslína fari um.

Í svörum Landsnets kemur fram að fyrirtækið hafi óskað eftir nánari afstöðu Náttúrufræðistofnunar til þeirra gagna sem nýtt verði í umhverfismatinu þ.e. fyrirliggjandi kortlagningar á trjábolaförum. Í svari stofnunarinnar eru ekki gerðar athugasemdir við nálgunina, þ.e.a.s að gengið verði út frá því að líklegt sé að trjábolaför finnist á svæðinu þar sem þéttleiki þeirra sé mikill í grennd við svæðin skv. fyrirliggjandi gögnum sem vísað sé í. Líklegt sé að allt áhrifasvæði Hvalárlínu 1 sé með mikið gildi m.t.t. steingervinga. Það þurfi að vera skýrt að fyrirliggjandi gögn nái aðeins að mjög litlu leyti inn á svæðið sem Hvalárlína 1 og Miðdalslína 1 fari um og því sé ekki ljóst hve mikið af trjábolaförum séu á svæðinu. Landsnet ætli að gera grein fyrir fyrirliggjandi kortlagningu trjábolafara á svæðinu í umhverfismatsskýrslu og fjalla um gildi svæðisins m.t.t. steingervinga. Þegar aðalvalkostur liggja fyrir sem og frekari hönnun verði farið á

vettvang og steingervingar kortlagðir í þeim tilgangi að hnika til framkvæmdaþáttum þar sem það eigi við. Mótvægisáðgerðir verði útfærðar í samráði við Náttúrufræðistofnun.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun bendir á mikilvægi þess að fjallað verði um trjábolaför/steingervinga á framkvæmdasvæðinu og nágrenni þess, til jafns við önnur náttúrufyrirbæri sem falla undir 61. gr. náttúruverndarlaga, í umhverfismatsskýrslu, líkt og kom fram í fyrirbyggjandi álitum um matsáætlun Hvalárlínu 1 og Miðdalslínu 1. Það liggur ljóst fyrir að fyrirbyggjandi gögn og kortlagning steingervinga ná ekki yfir allt framkvæmdarsvæðið og því er mikilvægt að Landsnet fari í frekari gagnaöflun samhliða umhverfismati.

4.8 Vegir og samgöngur

Í viðbót við matsáætlun Landsnets er ekki fjallað um vegi og samgöngur.

Í umsögn Vegagerðarinnar kemur m.a. fram að stofnunin óski eftir því að fjallað verði sérstaklega um hæð raflína yfir vegum á vegaskrá og staðsetning raforkumannvirkja við vegstæði. Allar breytingar innan veghelgunarsvæða, varanlegar eða tímabundnar séu háðar framkvæmdaleyfi stofnunarinnar. Einnig kemur fram að allar veltengingar við vegakerfi Vegagerðarinnar bæði á framkvæmdatíma og eftir að framkvæmdum lýkur séu háðar leyfi Vegagerðarinnar. Vegur sem að framkvæmdin hafi áhrif á sé Djúpvegur (Steingrímsfjarðarheiði) nr. 61-27.

Í umsögn Árneshrepps kemur fram að sveitarstjórnin sjái sóknarfæri í því að samhliða lagningu jarðstrengs og loftlínu frá Hvalárvirkjun að spennivirki í Miðdal, að það verði skoðað í samvinnu við landeigendur og framkvæmdaraðila sá möguleiki að leggja sumarveg yfir heiðina. Samkvæmt upphaflegri matsáætlun komi fram að breidd slóða hvort sem þeir fylgi loftlínu eða jarðstreng séu sambærilegir. Árneshreppur beini því til framkvæmdaraðila að staðsetning línunnar verði valin með það að leiðarljósi að möguleiki verði að nota framkvæmdarvegi til að gera sumarveg með lágmarksraski á náttúru svæðisins.

Í svörum Landsnets kemur fram að í umhverfismatsskýrslunni verði gerð grein fyrir hæð mastra þar sem þau fari yfir vegi á vegaskrá Vegagerðarinnar, sem og fyrirhugaðri staðsetningu raforkumannvirkja við vegsvæði. Ekki sé gert ráð fyrir að framkvæmdin kalli á undanþágu vegna þungaflutninga skv. reglugerð um stærð og þyngd ökutækja, en verði þörf á slíku verði sótt um viðeigandi leyfi til viðkomandi aðila. Þá verði einnig sótt um öll nauðsynleg leyfi vegna þverunar vega og leitað eftir samráði við Vegagerðina um staðsetningar á tengingum við vegakerfi Vegagerðarinnar. Í samningum við landeigendur sé tryggt að Landsnet hafi óheftan aðgang að slóðum, en almenn umferð um þær ráðist af vilja viðkomandi landeigenda. Vegslóðar Landsnets séu hannaðir með það að markmiði að nýtast við reisingu lína á framkvæmdatíma og tryggja akhæfni stærri ökutækja á rekstrartíma, einkum vegna viðhalds og viðgerða.

Húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsstofnun gerir ekki athugasemdir við áformaða umfjöllun Landsnets um vegi og samgöngur í umhverfismati.

Reykjavík, 1. september 2026

Jakob Gunnarsson

Þórdís Stella Erlingsdóttir

* Rafræn skilríki

Húsnæði
Mannvirki
Skipulag

Þórdís Stella Erlingsdóttir

Þórdís Stella Erlingsdóttir
Sérfræðingur, umhverfismat
Svið skipulags og umhverfismats

Undirritað með **OneSign**

* Rafræn skilríki

Húsnæði
Mannvirki
Skipulag

Jakob Gunnarsson

Jakob Gunnarsson
Sérfræðingur, umhverfismat
Svið skipulags og umhverfismats

Undirritað með **OneSign**